

زندگی روی صندلی چرخدار

تاریخ شفاهی

مریم ذوالقدر؛ جانباز دفاع مقدس

مصاحبه و تدوین:

ساجده تقی زاده

سرشناسه	:	ذوالقدر، مریم، ۱۳۴۴- مصاحبه‌شونده
عنوان و نام پدیدآور	:	زندگی روی صندلی چرخدار : تاریخ شفاهی مریم ذوالقدر ؛ جانباز دفاع مقدس / مصاحبه و تدوین ساجده تقی‌زاده.
مشخصات نشر	:	تهران : بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۸ص: مصور(رنگی)، نمونه، عکس(رنگی).
شابک	:	978-622-269-121-9
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
یادداشت	:	این اثر با حمایت معاونت سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس مدیریت اسناد و مدارک اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس فارس منتشر شده است.
عنوان دیگر	:	تاریخ شفاهی مریم ذوالقدر ؛ جانباز دفاع مقدس.
موضوع	:	ذوالقدر، مریم، ۱۳۴۴- جانبازان -- ایران -- مصاحبه‌ها Disabled veterans -- Iran -- Interviews جانبازان -- ایران -- سرگذشتنامه Disabled veterans -- Iran -- Biography جنگ ایران و عراق، ۱۳۴۷-۱۳۵۹ -- زنان -- خاطرات Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Women -- Diaries
موضوع	:	ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- زنان -- خاطرات Iran -- History -- Islamic Revolution, 1979 -- Women -- Personal narratives
شناسه افزوده	:	تقی‌زاده، ساجده، ۱۳۴۵-، مصاحبه‌گر، گردآورنده
شناسه افزوده	:	بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس
شناسه افزوده	:	بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس، اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس استان فارس، مدیریت اسناد و مدارک
رده بندی کنگره	:	DS69.92
رده بندی دیویی	:	۹۵۵/۰۸۳۳.۹۲
شماره کتابشناسی ملی	:	۸۷۰۸۵۵۱
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیا

سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس

اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس فارس

زندگی روی صندلی چرخدار

(تاریخ شفاهی جانباز مریم ذوالقدر)

مصاحبه و تدوین: ساجده تقی‌زاده

صفحه‌آرا: اطلس دهقانی / ویراستار: سمیه سروش‌نژاد

قطع کتاب: رقعی / تعداد صفحات: ۱۲۸ / شمارگان: ۱۰۰۰ / نسخه: نوبت چاپ: ۱۴۰۰ / چاپ: سمن

ناشر: بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس / شابک: ۹-۱۲۱-۲۶۹-۶۲۲-۹۷۸

قیمت: ۲۷۰۰۰ تومان

همه حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

این اثر با حمایت معاونت سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس-مدیریت اسناد و مدارک اداره کل حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس فارس منتشر شده است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
دست خط راوی.....	۴
مقدمه.....	۵
پیشگفتار.....	۹
فصل اول: کودکی و نوجوانی.....	۱۵
فصل دوم: آغاز جنگ تحمیلی.....	۳۹
فصل سوم: نهضت شهادت آموزی.....	۶۹
فصل چهارم: زندگی روی صندلی چرخدار.....	۱۱۱
آلبوم تصاویر.....	۱۲۳
منابع و مأخذ.....	۱۲۷

مقدمه

بررسی ریشه‌ها و شرح وقایع جوامع بشری با نگرش تاریخی، یکی از کارکردهای متأخر تاریخ است؛ البته روشن است که علم تاریخ برای رسیدن به این هدف، در گرو آوری داده‌ها و پردازش آنها از روش‌های تازه‌ای بهره برده است که «تاریخ شفاهی» یکی از آن‌هاست. تاریخ شفاهی که روشی تازه برای گردآوری حقایق و روایت‌های شفاهی رخدادهای تاریخی است، شاید از جهاتی کهن‌ترین شیوهی تاریخ‌نگاری نیز به‌شمار آید و با تعیین معیارها و استانداردهای لازم برای این روش تازه که جایگاه ویژه‌ای در تاریخ‌نگاری یافته، می‌توان آن را شاخه‌ای از «علم تاریخ‌نگاری» قلمداد نمود. در حقیقت محتوای تاریخ شفاهی از طریق فرآیند مصاحبه به دست می‌آید که شامل مشاهدات و تجربه‌های تاریخی اشخاص یا نقل‌قول‌های آنان از دیگر حاضران در صحنه‌ی تاریخ است. تاریخ شفاهی به واسطه جزئی‌نگری، دخالت «شناخت روان» در بیان و نگارش تاریخ، مستندسازی و اصالت‌بخشی،

روش مناسبی برای تدوین و ثبت دقیق تاریخ و شناساندن درست رخدادهاست. آنچه از این گونه‌ی تاریخ‌نگاری حاصل می‌شود، روایت مستندی است که در کنار اطلاعات دیگر، تا اندازه‌ای فراوان، بخشی از ناگفته‌ها، اسرار و معماهای تاریخی را به‌ویژه در حوزه تاریخ معاصر بیان و حل می‌کند. چنین شیوه‌ای این بستر را برای محقق فراهم می‌کند که رخدادهای آن را نه از یک روزنه، که به مثابه نوعی تجربه‌ی گروهی بنگرد و به واکاوی آن پردازد، همچنین در قضاوت تاریخی به اسنادهای بیش‌تری دست یابد و در سیر مطالعاتی، خود از اعتمادی بیش‌تر و کارش از اعتباری بیش‌تر برخوردار شود. با نگاهی به جنگ‌های دوران معاصر درمی‌یابیم که دفاع مقدّس ملت ایران نقطه‌ی عطفی در تاریخ معاصر به‌شمار می‌رود که یکی از ویژگی‌های برجسته‌ی آن حضور همه‌ی اقشار و طبقات اجتماعی است. بنابراین برای نگارش دقیق تاریخ دفاع مقدّس باید به سراغ شاهدان عینی این رخداد در سطوح مختلف رفت. این امر نیز تنها با رعایت دقیق اصول و فرآیندهای تدوین تاریخ شفاهی میسر می‌شود. یکی از مشکلات تدوین تاریخ شفاهی در این دوره این است که هرچه از سال‌های دفاع مقدّس دورتر می‌شویم، بیماری، فراموشی خاطرات و کاهش حافظه‌ی ناشی از کهنسنت شاهدان، نقش مخرب خود را بیش‌تر می‌نمایند. از سوی دیگر، بر اثر سیر طبیعی تاریخ در سال‌های گذشته، شماری از فرماندهان و رزمندگان دفاع مقدّس رخت از جهان فانی بسته‌اند که این خود، ضایعه جبران‌ناپذیری

در گردآوری خاطرات و تدوین تاریخ شفاهی تلقی می‌شود. بنابراین از آنجا که مرور زمان، گردآوری منابع شفاهی تاریخ دفاع مقدس و تدوین آن را تهدید می‌کند، ضروری است همه‌ی آثار و اسناد دفاع مقدس با شیوه‌های عملی گردآوری و ثبت و منتشر شود. در این راستا «سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس» با درک اهمیت و آگاهی از این رسالت و مسئولیت و با انگیزه‌ای جهادی، گام‌هایی را در راه ثبت و نشر خاطرات فرماندهان و نیروهای حاضر در رخدادهای هشت سال دفاع مقدس برداشته است؛ دفاعی که پرافتخارترین روزهای مقاومت و پایداری مکت ایران را پدید آورده و امروز به ثبت و ضبط درس‌ها، تلخی‌ها، شادی‌ها و زوایای گوناگون آن در گروه نهضت گسترده‌ای برای تحقق این کار بزرگ است. امید است با توکل به خداوند متعال و همّت والای کارشناسان و متخصصان عرصه تاریخ‌پژوهی و تاریخ‌نگاری بتوانیم گنجینه‌های ماندگار این «دوران طلایی» را به عنوان میراث گران‌بها برای ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، در نسل‌های آینده به یادگار بگذاریم.

سازمان اسناد و مدارک دفاع مقدس